

Interreg
Polska-Słowacja
Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego

UNIA EUROPEJSKA

GreenFilmTourism

Newsletter

nr #4 / 2021

Filmowe Dziedzictwo Podkarpacia

- ▶ **Podkarpackie motywy w filmie**
- ▶ **Fenomen Jaślisk**
- ▶ **Na tropie lokacji filmowych
serialu „Wataha” w Bieszczadach**
- ▶ **Quiz filmowy**

„Wino truskawkowe” (2007) reż. Dariusz Jabłoński © Podkarpackie Film Commission

greenfilmtourism.eu

Częstym motywem w filmach tworzonych na pograniczu polsko – słowackim jest piękno i dzikość przyrody, rozległe krajobrazy górskie Bieszczadów i Beskidu Niskiego. Ukazane w takich filmach jak: „Pan Wołodyjowski”, „Bandyta”, „Wolna sobota”, serial „Wataha”, „Na granicy”, „Kino objazdowe”, „Ogniomistrz Kaleri”, „Ranczo Texas”, „Wilcze Echa” (dwa ostatnie nawiązują stylem do westernów i określane są mianem „easternów”). Wyjątkowo malowniczą lokacją jest jezioro i tama w Solinie. Pierwsze zdjęcia do filmów kręcono już podczas budowy zapory w latach 60-tych („Chudy i inni”, reż. H. Kluba). Scenerię „Morza Bieszczadzkiego”, jak nazywane jest potocznie Jezioro Solińskie, wykorzystywano potem wielokrotnie w filmach takich jak „Zakręt” czy w serialu „Wataha”.

Częstym tłem produkcji historycznych jest Muzeum Budownictwa Ludowego w Sanoku. Powstały tu takie filmy jak: „Eter”, „Syberia polska”, „Wołyń”, „Oko proroka”, „Wiosna 1941”, „Złoty pociąg”, „1920. Wojna i miłość”, „Wataha”, „Droga”, „Flisacy”, „Crimen”, „Chłopski Skarga”, „Kiedy śmierć wrosła w życie”, „Czas leśnych kurierów”, „Wieleżyński - alchemik ze Lwowa”, „Łukasiewicz - nafcjarz romantyk”. Ciekawa architektura i mnogość zabytków pogranicza kultur i religii przyciągała filmowców do Przemyśla i Jarosławia. Jarosław rozpoznamy w filmach: „Eter”, „1920. Wojna i miłość”, „Katyń”, „Najlepsze na świecie”.

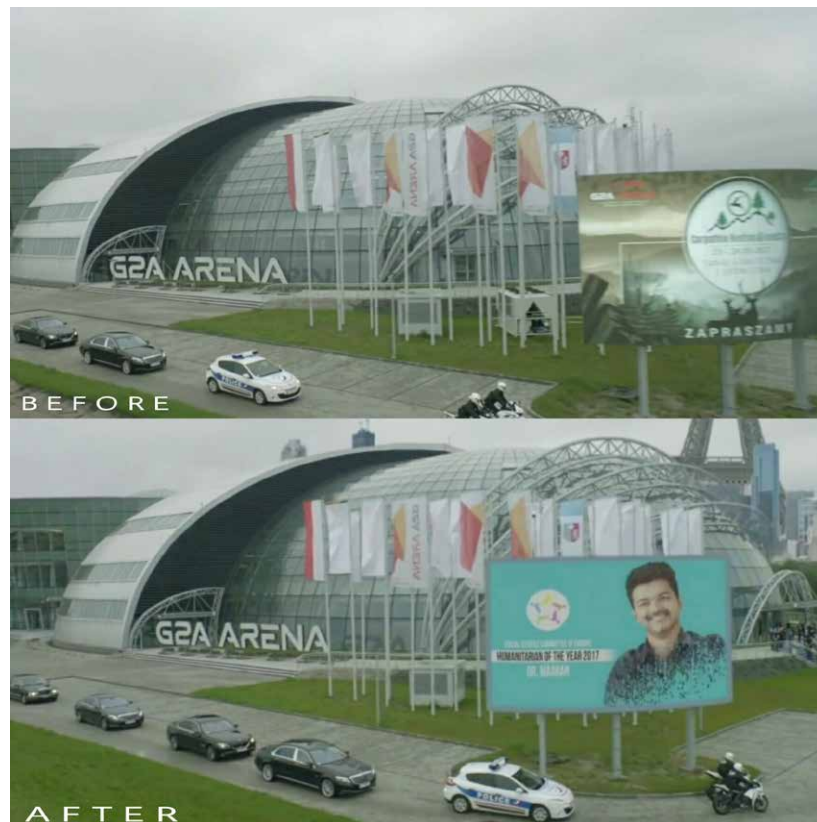
W Przemyśle powstały zdjęcia do filmów: Skrzydła, Zawłóści uczuć, Pasja, Daleko od siebie, Proste pragnienia, Ułaskawienie, Kronika wypadków miłosnych. W tej ostatniej produkcji Przemyśl gra przedwojenne Wilno. Miasto zaistniało również w produkcji BBC - Zadziwiające życie bezkręgowców oraz w serialach TV takich jak: Wataha, Dziewczyny ze Lwowa (Przemyśl odgrywa Lwów) oraz Młody Piłsudski, gdzie przemyskie place, ulice i budynki zagrały Wilno z przełomu XIX i XX wieku, a dodatkowo, w kilku scenach, świetnie oddały specyfikę rosyjskiego Petersburga.

Wojewódzkie miasto - Rzeszów również gościło u siebie kilka produkcji filmowych wartych uwagi. „Serial 1920. Wojna i miłość” powstawał m.in. na starych uliczkach w okolicy Rynku. Sam Rynek oraz ulicę 3-go Maja i kilka pobliskich można rozpoznać we współczesnym filmie dla młodzieży „Władcy przygód. Stąd do Oblivio” (2019) w reż. Tomasza Szafranieckiego. Na stadionie „Stali” oraz na basenie przy ulicy Matuszczaka kręcono Dorota Kędzierzawska kręciła film „Żużel” (2020). Charakterystyczny dla Rzeszowa Pomnik Walk Rewolucyjnych oraz Dworzec PKS zagrały w filmie „Korowód (2007)” w reż. Jerzego Stuha. W serialu z lat 80-tych „Popielec” w reż. Ryszarda Bera widoczne są budynki w okolicy ul. Berka Joselewicza (dawnego Placu Garncarskiego) w stanie przed remontem.

Czy wiesz, że do Jasionki k/Rzeszowa zawitało Bollywood?

W indyjskim thrillerze akcji pt. Mersal (2017) w reż. Atlee (Arun Kumar) wykorzystano znajdujący się w Jasionce k/Rzeszowa budynek Centrum Konferencyjno-Wystawienniczego Województwa Podkarpackiego G2A Arena. Mersal to opowieść o braciach: dr Maaran i jego brata Vetri - magika. Bracia łączą siły w poszukiwaniu szczeniaka mogącej uratować ich naród przed zagładą, w walce z korupcją w ochronie zdrowia oraz w zemście za śmierć rodziców. Odtwórcą głównej roli jest bardzo popularny w Indiach aktor - Joseph Vijay Chandrasekhar. Gra on potrójną rolę: doktora, jego brata i ich ojca. Dialogi odgrywane są w języku tamilskim. Film odniósł komercyjny sukces, zarabiając 260 mln USD.

G2A Arena została pokazana w 11:55 minucie filmu, w scenie, w której dr Maaran odbiera międzynarodową nagrodę humanitarną dla Człowieka Roku 2017 w gronie 700 osób. Widoczne jest przeszklone wnętrze G2A Arena oraz ujęcie budynku z zewnątrz. Co ciekawe, w tle obiektu widoczna jest Wieża Eiffla. Dodano ją komputerowo na etapie postprodukcji, aby zasugerować widzowi, że akcja rozgrywa się w Paryżu. Zdjęcia w Jasionce kręcono cztery dni.

Na tropie lokacji filmowych serialu „Wataha” w Bieszczadach - opowiadają Anita Drąg-Rutkowska i Ilona Dusza-Rzeszowska z Podkarpackiej Komisji Filmowej

Bieszczady to pasmo gór znajdujących się w najbardziej wysuniętym na południowy - wschód rejonie Polski. Przebiega przez nie granica z Ukrainą oraz Słowacją. Pokryte lasem wzgórza i malownicze doliny przez lata przyciągały wędrowców i niepokornych, często twórczych, outsiderów. Teraz dodatkowo odwiedzane są przez fanów filmów, które powstawały tutaj na przestrzeni ostatnich sześciu dekad, a w szczególności fanów serialu HBO „Wataha”.

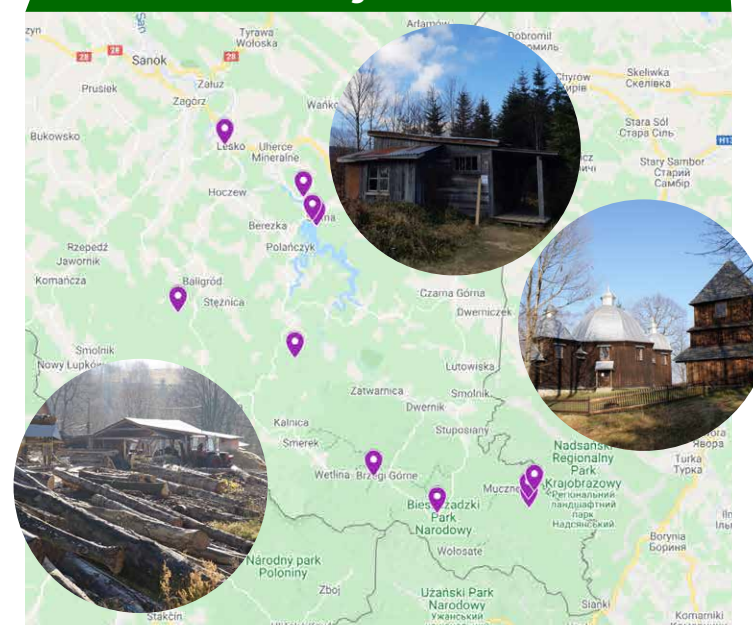
Serial opowiada o życiu i pracy funkcjonariuszy Straży Granicznej strzegących bezpieczeństwa terenów przygranicznych. Samo słowo „wataha” oznacza wilcze stado. Główny bohater Wiktor Rebrov w filmie zostaje oskarżony o spowodowanie wybuchu strażnicy, w którym zginęła jego ukochana oraz większość jego przyjaciół z tytułowej Watahy. Aby uniknąć aresztowania i zebrać dowody swej niewinności, Rebrov ucieka i ukrywa się w trudno dostępnej części gór.

Wielu fanów dzieli się wiedzą o lokacjach „Watahy” na stronach internetowych fanclubów serialu, publikuje swoje zdjęcia na tle znanych z filmu scenerii i zachęca innych do podróży. Korzysta na tym lokalna branża hotelarsko-gastronomiczna. Wilcza Jama w Smolniku, Zagroda Magija w Orelcu, karczma Sielsko Anielsko w Olchowcu – to miejsca, które wykorzystują w swojej promocji fakt kręcenia „Watahy” w swoich progach.

W celu potwierdzenia danych GPS kilku lokacji filmowych w Bieszczadach i przygotowania materiału graficznego do bazy filmowego dziedzictwa pogranicza polsko-słowackiego weszliśmy w rolę turystek filmowych. Uzbrojeni w elektronikę i listę miejsc ruszyliśmy w trasę. Bieszczady jesienią są przepiękne – na drzewach występują wszystkie kolory liści a widoki zapierają dech w piersiach. Pierwszy przystanek zrobiliśmy w Ustrzykach Dolnych, gdzie na terenie obecnego miejskiego targowiska, w 1967 r. kręcony był film „Wilcze echa”. Lokacją tego filmu była też cerkiew w miejscowości Hoszów, która stała się kolejnym punktem naszej filmowej trasy. Słaby zasięg GPS i telefonii komórkowej bardzo utrudniał odnalezienie właściwych lokacji, po których często nie było już śladu. Po wielu przygodach w okolicy chaty Rebrowa dotarliśmy do miejsca byłego Parku Konnego w Zatwarnicy, w którym niegdyś mieszkali ludzie i konie pracujący przy wyrębie i zwózce drewna z okolicznych lasów. Miejsce to było też

Miejscowość sprawia wrażenie uśpionego miasteczka, jednolity układ urbanistyczny przenosi w czasie, który w Jaślikach wyraźnie zwalnia. Wyjątkowa atmosfera i piękno Jaślik przyciągnęły twórców filmowych i stały się ważnym punktem na filmowej mapie Polski. Powstała tu większość zdjęć do filmu Boże ciało (2019) w reż. Jana Komasy. Film został nominowany do 92. edycji Oscarów w kategorii najlepszy film nieanglojęzyczny. Jaślika gościły wcześniej ekipę filmu Wino truskawkowe (słow. Jahodové víno) – polsko-słowackiego komediodramatu z 2007 r. w reżyserii Dariusza Jabłońskiego, na motywach kilku opowiadań Andrzeja Stasiuka ze zbioru pt. Opowieści galicyjskie. Charakterystyczny bar Czeremcha w Jaślikach zagrał lokal zakład fotograficzny w filmie Twarz (2017) w reż. Małgorzaty Szumowskiej. Obiekt ten stał się miejscem kultowym. Na jego tle turyści często robią sobie pamiątkowe zdjęcia.

Wataha – lokacje filmowe

Przystań Komandor w Solinie, Chata Rebrova, Zapora w Solinie, Tarnawa Niżna - baza nad Roztokami, Bóbrka k. Soliny - kamieniołom Rabe - kamieniołom „Gruby”, Ustrzyki Górne - budynek bieszczadzkiego Oddziału Straży Granicznej, Parking i zajazd na Przełęcz Wyżnej w Brzegach Górnych, Rezerwat „Sine wiry”, Huzele - most nad rzeką San

Czy wiesz, że...

bieszczadzka grupa muzyczna Tołhaje wykonała liryczną pieśń o samotności i tęsknocie za miłością pt. „Oj, pid lisom”, która znalazła się na ścieżce dźwiękowej do serialu HBO Wataha (sezon 2)? W utworze można usłyszeć głos Julii Warholi – matki legendarnego twórcy pop-artu, Andy’ego Warhola.

Podkarpacka Komisja Filmowa wspiera i promuje potencjał filmowy regionu

Podkarpacka Komisja Filmowa została powołana przez Sejmik Województwa Podkarpackiego w 2016 roku i działa w strukturze Wojewódzkiego Domu Kultury w Rzeszowie. Powstała z myślą o wszystkich, którzy chcą wykorzystać filmowy potencjał regionu. Głównym obszarem działalności PKF jest kompleksowe wspieranie produkcji audiowizualnych – filmów fabularnych, dokumentalnych, reklamowych, a także programów telewizyjnych.

Komisja wspomaga proces produkcyjny na wszystkich jego etapach – od poszukiwania najlepszych lokacji, pomoc przy uzyskiwaniu wszelkich wymaganych zezwoleń, pomoc w dotarciu do specjalistów z branży audiowizualnej na terenie regionu oraz do usług okołoprodukcyjnych. Komisja prowadzi stale aktualizowaną bazę miejsc zdjęciowych oraz lokalnych specjalistów i usługodawców. Ponadto komisja realizuje projekty edukacyjne, których celem jest rozwój kompetencji młodych twórców i ułatwienie im startu

na drodze do tworzenia pierwszych filmów. Został także uruchomiony program wsparcia finansowego filmów dokumentujących miejsca, ludzi i wydarzenia związane z regionem pn. Podkarpacka Kronika Filmowa. Podkarpacka Komisja Filmowa jest też operatorem Podkarpackiego Regionalnego Funduszu Filmowego, z którego producent może pozyskać środki na film fabularny, dokumentalny lub animowany. Środki, funkcjonujące na zasadach wkładów koprodukcyjnych, przyznawane są od 2017 r. w ramach konkursu. Dwa najbardziej nagrodzone i znane filmy, które współfinansowała Podkarpacka Komisja Filmowa to „Boże Ciało” z 2019 r. (nakręcone w Jaśliskach) oraz Zimna wojna z 2018 r. (pierwsze sceny filmu powstały w Kalwarii Pałacowskiej).

W projekcie GreenFilmTourism PKF m.in. nadzoruje i opracowuje we współpracy z Partnerami bazę filmowego dziedzictwa pogranicza polsko-słowackiego, która zostanie opublikowana w portalu greenfilmtourism.eu w 2022 r.

Wojewódzki Dom Kultury w Rzeszowie
fot. Anita Drąg-Rutkowska
© Podkarpacka Komisja Filmowa

1

„Kronika wypadków miłosnych” - to film Andrzeja Wajdy z 1985 r. Jakie miasto zagrało w tym filmie „Wilno”?

- A Przemyśl
- B Jarosław
- C Rzeszów

3

W Kalwarii Pałacowskiej były kręcone pierwsze sceny historii o wielkiej i trudnej miłości dwojga ludzi, którzy nie mogą żyć bez siebie, nie potrafią być razem. Film miał swoją premierę w 2018 r. Jaki jest jego tytuł?

- A Zimna wojna
- B Żużel
- C Młody Piłsudski

5

Jaki jest tytuł indyjskiej superprodukcji, w której wykorzystano obiekt G2A Arena znajdujący się w Jasionce k/Rzeszowa?

- A Czasem słońce, czasem deszcz
- B Nazywam się Khan
- C Mersal

QUIZ

Filmowe Dziedzictwo Podkarpacia

2

Akcja filmu „Wilcze echa” Aleksandra Ścibora-Rylskiego, kilku innych filmów tego okresu, toczyła się tuż po wojnie w Bieszczadach. Filmy nawiązywały do stylistyki westernowej. Jaką wspólną nazwą określa się ten gatunek filmowy?

- A kino wschodu
- B eastern
- C kino PRL

4

Miejscowość Jaśliska była tłem akcji filmu z 2019 roku w reżyserii Jana Komasy. Opowieść o dwudziestoletnim Danielu, który zostaje warunkowo zwolniony z poprawczaka została nominowana do 92. edycji Oscarów w kategorii najlepszy film nieanglojęzyczny. Jaki jest tytuł tego filmu?

- A Twarz
- B Boże ciało
- C Wino truskawkowe

Odpowiedzi znajdują się na stronie 6.

Jak jesteśmy finansowani?

Projekt GreenFilmTourism jest współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Współpracy Transgranicznej Interreg V-A Polska-Słowacja 2014-2020.

Kamieniołom w Beskidzie Niskim, Polska, fot. Michał Woźny © Podkarpacka Komisja Filmowa

Partnerzy

Informacja redakcyjna

Wydawca: Podkarpacka Komisja Filmowa przy Wojewódzkim Domu Kultury w Rzeszowie

Redakcja: Damian Drąg, Ilona Dusza Rzeszowska

Współpraca: Małgorzata Broda, Paulina Daczowska, Anita Drąg-Rutkowska, Zuzana Hudacká, Beata Hulinka, Jozef Šimko, Magdalena Paszek, Iwona Wilk

Projekt graficzny i skład: Kuba Kowalski, Zdzisławicz.pl

Kontakt

Biuro redakcji Newslettera projektu GreenFilmTourism

✉ office@greenfilmtourism.eu

📷 [@GreenFilmTourism](https://www.instagram.com/GreenFilmTourism)

🌐 greenfilmtourism.eu